

Кредит-Рейтинг

а/с 921, Київ, 01024, Україна
тел/факс: +380 (44) 490 2550, 490 2554
e-mail: office@credit-rating.com.ua
<http://www.credit-rating.com.ua>

Рейтинговий звіт ZHTM 001-006 - short

про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Житомир
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	06.12.2007 р.
Дата оновлення:	25.06.2010 р.
Кредитний рейтинг:	uaBBB
Прогноз кредитного рейтингу:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної у розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє. Крім того, у ході рейтингової оцінки висвітлюється інформація щодо наявної системи управління, а також політичної ситуації у регіоні та взаємодії різних гілок влади.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	06.12.2007 р.	03.06.2008 р.	02.10.2008 р.	19.06.2009 р.	17.11.2009 р.	25.06.2010 р.
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується достатньою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Житомира підтримується:

- збереженням високого рівня бюджетно-фінансової забезпеченості міста: розрахунковий обсяг доходів загального фонду бюджету без урахування трансфертів на одного мешканця склав у 2009 році 1 133,4 грн. (1 164,6 грн. у 2008 році);
- низьким рівнем прямого боргового навантаження Житомирської міської ради станом на 01.01.2010 р.;
- зростанням окремих показників соціально-економічного розвитку міста протягом 2009 року: середньомісячної заробітної плати на 4,0% – до 1 708,0 грн., обсягу прямих іноземних інвестицій на 11,9% – до 64,1 млн. дол. США, обсягу реалізованої промислової продукції на 4,3% – до 3 119,6 млн. грн.
- відсутністю концентрації надходжень до бюджету міста за основними платниками податків.

Рівень кредитного рейтингу м. Житомира обмежується:

- скороченням обсягів надходжень до бюджету розвитку міста у 2009 році, порівняно з 2008 роком, що зумовлюється негативними наслідками кризових явищ в економіці України;
- погіршенням ситуації на ринку праці міста у 2009 році: скороченням середньооблікової чисельності зайнятих (на 4,9%, порівняно з 2008 роком) та зростанням заборгованості з виплати заробітної плати (на 52,0% порівняно з початком року) за залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів перевищує 75%);
- подальшим зростанням залежності бюджету міста від дотації вирівнювання з Державного бюджету, співвідношення обсягу якої до доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів становило у 2008 році – 10,2%, у 2009 році – 15,6% та очікуваним зростанням цього показника у 2010 році до 23,6%;
- високим рівнем зношеності, об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури та житлового фонду міста, необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

Резюме

Цей аналітичний звіт розкриває основні зрушення, що відбувалися впродовж 2009 року в соціально-економічній та фінансовій сферах м. Житомира, та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Житомирської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2004-2009 рр. наведено у таблиці:

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Житомира протягом 2004-2009 рр.¹

Показник	2004 рік	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	Темп зростання у 2009 р. до 2008 р., %
Чисельність наявного населення (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	277,9	275,9	274,3	272,5	271,9	271,7	99,8
Середньомісячна заробітна плата, грн.	524,0	727,0	954,6	1 229,1	1 642,0	1 708,0	104,0
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	10,3	10,1	7,8	4,9	11,7	17,8	152,0
Обсяги реалізації промислової продукції, млн. грн.	1 217,3	1 523,9	1 782,9	2 292,6	2 990,1	3 119,6	104,3
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	304,9	342,0	476,5	794,0	840,1	417,3	45,5
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	46,6	44,7	49,8	53,5	56,4	64,1	111,9
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	169,5	183,9	231,0	285,0	346,9	242,6	69,9
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	109,0	140,9	182,2	280,0	43,0	13,6	31,7
Обсяг роздрібного товарообороту, млн. грн.	572,0	776,4	1 042,1	1 617,1	2 166,8	1 986,1	91,7

Джерело: Виконавчий комітет Житомирської міської ради

Населення, трудові ресурси та заробітна плата

За рахунок негативного сальдо механічного приросту чисельність наявного населення міста Житомира протягом 2009 року скоротилась на 0,2 тис. осіб і станом на 01.01.2010 року склала 271,7 тис. осіб. Сальдо природного приросту населення в аналізованому періоді вперше за п'ять років є позитивним.

Погіршення ситуації на ринку праці м. Житомира у 2009 році знайшло своє відображення у скороченні чисельності зайнятих (на 4,5 тис. осіб, порівняно з 2008 роком), продовженні практики застосування вимушених адміністративних

¹ Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного заокруглення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

відпусток та скорочень робочого часу, зростанні (у 1,5 рази, порівняно з 2008 роком) обсягу заборгованості з виплати заробітної плати. Номінальна середньомісячна заробітна плата у м. Житомирі протягом 2009 року збільшилась на 4,0% до 1 708,0 грн. (на 10,4% менше, ніж у середньому по країні). Водночас скорочення реальних доходів населення міста призвело до зменшення обсягу роздрібного товарообороту (на 8,3%, порівняно з 2008 роком) до 2,0 млрд. грн. (на 46,2% більше, ніж у середньому по країні у розрахунку на одного мешканця).

Скорочення чисельності зайнятих у промисловості, транспорті, будівництві та фінансовій діяльності вплинуло на структурні пропорції формування фонду оплати праці у місті у бік посилення значення галузей бюджетної сфери, зокрема освіти та охорони здоров'я. Водночас галузева диверсифікація податкових надходжень до бюджету м. Житомира залишається на помірному рівні, оскільки питома вага кожної з основних галузей у структурі фонду оплати праці, за виключенням «Промисловості», не перевищує 25%.

Промисловість та зовнішньоекономічна діяльність

Промисловість у звітному періоді залишається однією з провідних галузей економіки м. Житомира. За підсумками 2009 року промисловими підприємствами міста було реалізовано промислової продукції загальним обсягом 3,1 млрд. грн. (104,3% показника 2008 року) що на 20,6% менше, ніж у середньому по країні у розрахунку на одного мешканця.

Внаслідок глобальної промислової стагнації та погіршення динаміки міжнародної торгівлі, обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств і організацій м. Житомира скоротився у 2009 році на 30,1%, порівняно з 2008 роком, та склав 242,6 млн. дол. США (50,1% середнього показника по країні у розрахунку на одного мешканця).

Сукупна питома вага найбільших за обсягами відрахувань до місцевого бюджету податків та зборів підприємств промислового комплексу міста складає не більше 6,0% доходної частини загального фонду без урахування трансфертів. Зважаючи на це, можна зазначити, що для бюджету м. Житомира характерним є прийнятний рівень галузевої диверсифікації доходної частини загального фонду.

Інвестиційна активність та будівельна діяльність

У 2009 році обсяг капіталовкладень в економіку міста скоротився. Зокрема, обсяг інвестицій в основний капітал, освоєний підприємствами м. Житомира в аналізованому періоді, зменшився, порівняно з показником аналогічного періоду попереднього року, на 54,5%. У розрахунку на одного мешканця обсяг інвестицій в основний капітал у 2009 році, як і у попередніх роках, був меншим за середній показник по країні.

У 2009 році у м. Житомирі було уведено до експлуатації житла загальним обсягом 13,6 тис. кв. м., що було у 3,2 рази менше, ніж у 2008 році та у 2,8 разів менше, ніж у середньому по країні у розрахунку на 1 000 осіб наявного населення.

Станом на 01.01.2010 р. загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених у економіку міста Житомира, становив 64,1 млн. дол. США, що у розрахунку на одного мешканця складало 27,1% середнього показника по країні.

Житлово-комунальне господарство міста та транспорт

У 2009 році, як і протягом попередніх періодів, у м. Житомирі залишаються актуальними проблеми високого рівня зносу основних фондів житлово-комунального господарства та поліпшення фінансового стану підприємств, які забезпечують життєдіяльність міста. В аналізованому періоді у місті введено нові тарифи для населення на водопостачання та водовідведення та з утримання будинків та прибудинкових територій. Станом на 01.01.2010 р. ступінь покриття тарифами собівартості надання житлово-комунальних послуг складає 71,2-96,2%.

З метою покращення фінансово-економічного стану підприємств житлово-комунального господарства міська рада у 2009 році продовжила практику попередніх років та виділила кошти місцевого бюджету на відшкодування різниці між затвердженим розміром тарифів та економічно обґрунтованими витратами на надання житлово-комунальних послуг загальною сумою 2 819,3 тис. грн.

Платіжна дисципліна населення м. Житомира щодо сплати комунальних послуг у 2009 році залишається на недостатньому рівні. У цілому рівень оплати населенням за спожиті послуги комунальних підприємств в аналізованому періоді перебував в межах 54,2-95,0%. При цьому станом на 01.01.2010 р. обсяг простроченої заборгованості за отримані послуги у розрахунку на одного мешканця м. Житомира знаходився на низькому рівні і становив 34,2 грн. на 1 особу.

Оновлення рухомого складу міського електротранспорту протягом аналізованого періоду не здійснювалось.

Комунальна власність міста

Житомирська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. Продаж земельних ділянок та об'єктів комунальної власності залишається основним джерелом отримання коштів на фінансування капітальних видатків бюджету міста Житомира. За результатами 2009 року питома вага надходжень від операцій з комунальним майном (продаж, оренда, користування) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 12,4% (18,6% у 2008 році).

Протягом звітного періоду до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Житомира було забезпечено надходження 4,8 млн. грн., що складає 40,0% уточненого річного планового показника та 13,9% фактичного показника 2008 року. На зменшення надходжень вплинуло падіння попиту на об'єкти нерухомості комунальної власності внаслідок загального падіння ділової активності.

Міська влада активно використовує земельні та майнові ресурси для наповнення загального фонду бюджету міста, про що свідчить зростання (з 9,2% до 11,0%) сукупної питомої ваги орендної плати за землю та плати за оренду цілісних майнових комплексів у доходах загального фонду бюджету без урахування трансфертів. Водночас фактичний обсяг надходжень від оренди комунального майна у 2009 році зменшився, на що вплинуло зменшення об'єктів комунальної власності, що перебувають в оренді.

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджет міста Житомира було представлено у форматі бюджетного балансу.

Бюджет міста Житомира у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2007 рік			2008 рік			2009 рік		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
Податкові надходження	220 452,6	8 896,1	229 348,7	297 172,3	10 458,0	307 630,4	290 195,5	11 162,6	301 358,1
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	13 727,4	9 992,4	23 719,8	17 573,8	17 780,0	35 353,9	17 610,3	19 829,9	37 440,2
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	152 090,9	1 605,5	153 696,3	172 787,9	47 068,0	219 855,9	201 057,4	29 680,4	230 737,8
Операційні надходження всього	386 270,9	20 494,0	406 764,9	487 534,1	75 306,0	562 840,1	508 863,2	60 672,9	569 536,1
Поточні видатки	230 660,2	8 021,0	238 681,2	305 319,5	22 593,5	327 913,1	329 663,5	24 143,0	353 806,5
Субсидії та поточні трансферти	140 857,7	8 438,2	149 295,9	168 618,5	40 777,2	209 395,7	177 334,9	30 207,4	207 542,3
Операційні видатки всього	371 517,9	16 459,2	387 977,1	473 938,0	63 370,8	537 308,8	506 998,4	54 350,3	561 348,7
Операційний баланс	14 753,0	4 034,8	18 787,8	13 596,1	11 935,2	25 531,3	1 864,8	6 322,5	8 187,3
Фінансовий дохід	2 458,8	0,0	2 458,8	1 866,0	0,0	1 866,0	143,8	0,0	143,8
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	2 458,8	0,0	2 458,8	1 866,0	0,0	1 866,0	143,8	0,0	143,8
Поточний баланс	17 211,8	4 034,8	21 246,6	15 462,1	11 935,2	27 397,3	2 008,6	6 322,5	8 331,1
Капітальні надходження	0,0	43 304,3	43 304,3	0,0	36 013,9	36 013,9	2,5	4 772,2	4 774,6
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	8 632,1	7 385,9	16 018,1	3 082,1	6 569,6	9 651,7	0,0	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	8 632,1	50 690,2	59 322,4	3 082,1	42 583,4	45 665,5	2,5	4 772,2	4 774,6
Капітальні видатки	8 419,5	34 159,0	42 578,5	14 267,6	45 959,7	60 227,3	3 673,6	9 435,5	13 109,1
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	1 156,6	18 858,1	20 014,7	2 135,6	8 672,9	10 808,5	1 114,4	1 731,5	2 845,9
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	7 385,9	0,0	7 385,9	6 569,6	0,0	6 569,6	0,0	0,0	0,0
Капітальні видатки всього	16 962,0	53 017,1	69 979,1	22 972,8	54 632,7	77 605,5	4 787,9	11 167,1	15 955,0
Капітальний баланс	-8 329,9	-2 326,9	-10 656,8	-19 890,7	-12 049,2	-31 940,0	-4 785,5	-6 394,9	-11 180,4
Баланс після капітальних видатків	8 881,9	1 707,9	10 589,9	-4 428,7	-114,0	-4 542,6	-2 776,9	-72,3	-2 849,3
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	0,0	-8,9	-8,9	200,0	-10,6	189,4	0,0	-21,6	-21,6
Профіцит/дефіцит	8 881,9	1 716,8	10 598,7	-4 628,7	-103,4	-4 732,0	-2 776,9	-50,8	-2 827,7
Фінансування	-8 881,9	-1 716,8	-10 598,7	4 628,6	103,4	4 732,1	2 776,9	50,8	2 827,7

Джерело: Департамент бюджету та фінансів Житомирської міської ради

На відміну від багатьох місцевих бюджетів України, бюджет м. Житомира у звітному періоді зберігає позитивне сальдо операційного балансу як за загальним, так і за спеціальним фондами. Водночас у зв'язку з суттєвим уповільненням темпу зростання операційних надходжень за одночасного високого темпу зростання операційних видатків, показник позитивного сальдо операційного балансу бюджету за загальним фондом склав у 2009 році 1 864,8 тис. грн. (13,7% до показника 2008 року).

Податкові надходження, зокрема податок з доходів фізичних осіб та плата за землю продовжують визначати динаміку операційних надходжень бюджету міста. Скорочення чисельності працівників, зменшення заробітної плати та запровадження адміністративних скорочень робочого часу – все це негативно вплинуло на динаміку надходжень податку з доходів фізичних осіб у аналізованому періоді. Натомість обсяг надходжень плати за землю у звітному періоді суттєво збільшився, що частково компенсувало зменшення надходжень податку з доходів фізичних осіб.

Складовою частиною офіційних трансфертів до бюджету м. Житомира протягом аналізованого періоду залишається дотація вирівнювання з Державного бюджету. Плановий обсяг дотації вирівнювання у 2009 році встановлено на рівні 48,1 млн. грн. При цьому слід зазначити, що співвідношення дотації вирівнювання до фактично виконаного обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів зросло в аналізованому періоді, порівняно з 2008 роком, на 5,4 в. п. і складало 15,6%.

Через невідповідність строків фінансування поточних видатків та надходження відповідних доходів загального фонду бюджету м. Житомира, у 2009 році, як і протягом 2003-2008 рр., виконання бюджету міста супроводжувалося тимчасовими касовими розривами, які покривалися за рахунок короткотермінових позичок з єдиного казначейського рахунку. Протягом останніх 5 років їх обсяг не мав сталої динаміки, а за результатами 2009 року загальна сума короткотермінових позичок, що залучалися з єдиного казначейського рахунку, складає 60,4 млн. грн., що у 4,6 разів більше за показник 2008 року.

У 2009 рр. до бюджету міста було залучено середньострокову безвідсоткову позичку за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку в обсязі невиконання розрахунково визначеного Міністерством фінансів України прогнозного обсягу доходів бюджету міста, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів. Станом на 01.01.2010 р. її непогашений залишок становив 2,4 млн. грн.

З метою залучення додаткових коштів у 2009 році Житомирська міська рада продовжувала розпочату у 2007 році практику здійснення активних операцій з тимчасово вільними залишками бюджету міста шляхом їх розміщення на депозит. Станом на 01.01.2010 р. на депозит у банківських установах розміщено 1,5 млн. грн. коштів бюджету міста, і, порівняно з початком року, їх сума зменшилась на 12,5%. При цьому сума процентного доходу в аналізованому періоді становить 143,8 тис. грн., що у 13,0 разів менше, ніж надходження у 2008 році.

У зв'язку з суттєвим зменшенням обсягу надходжень до бюджету розвитку у 2009 році, обсяг капітальних видатків, здійснених в аналізованому періоді, є значно меншим, порівняно з попередніми роками. Відповідно, негативний капітальний баланс бюджету міста у 2009 році був меншим, ніж у 2008 році.

Загалом бюджет міста Житомира за підсумками 2009 року було виконано з дефіцитом обсягом 2 827,7 тис. грн. При цьому дефіцит загального фонду бюджету склав 2 776,9 тис. грн., а дефіцит спеціального фонду становив – 50,8 тис. грн.

Дефіцит, що утворився за наслідками виконання загального фонду бюджету міста у 2009 році, було покрито за рахунок залучення середньострокової позички з єдиного казначейського рахунку та за рахунок зміни залишків на рахунках місцевих бюджетів.

Показник ліквідності бюджету міста за загальним фондом за підсумками виконання бюджету міста у 2009 року був низьким – 0,8% (у 2008 році – 0,9%). Показник ліквідності за спеціальним фондом за підсумками виконання бюджету у 2009 році збільшився до помірного рівня – 4,4% (у 2008 році – 2,6%).

Виконання доходної частини бюджету міста

Незважаючи на скорочення, порівняно з 2008 роком, обсягу доходної частини бюджету, у м. Житомирі зберігається прийнятний рівень бюджетної забезпеченості: розрахунковий обсяг доходів загального фонду бюджету без урахування трансфертів на одного мешканця складає 1 164,6 грн. та не поступається аналогічним показникам багатьох міст України з сумірним адміністративно-територіальним статусом та чисельністю населення.

Затверджений на 2009 рік з урахуванням змін план за доходами загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів у 2009 році було виконано на 99,7% у тому числі: за закріпленими доходами – на 98,2% та за власними доходами – на 108,5%. Розрахований Міністерством фінансів України обсяг закріплених доходів було виконано у 2009 році на 98,2%. Порівняно з 2008 роком, обсяг надходжень до загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів скоротились на 2,7% або 8,7 млн. грн. Зокрема скорочення за закріпленими та власними доходами склало 2,9% та 1,7% відповідно.

Податок з доходів фізичних осіб та плата за землю продовжують формувати основну частину закріплених та власних доходів загального фонду бюджету міста. У місті у звітному періоді зберігається високий рівень галузевої диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб та плати за землю, а також диверсифікації надходжень у частині найбільших платників зазначених податків.

Уточнений план за надходженнями до спеціального фонду бюджету за підсумками аналізованого періоду було виконано на 96,2%. З початку 2009 року у м. Житомира зберігається висока динаміка виконання планових обсягів більшості джерел доходів спеціального фонду бюджету, окрім доходів від реалізації землі та майна, а також надходження до цільових фондів. Порівняно з 2008 роком, обсяг надходжень до спеціального фонду бюджету міста без урахування трансфертів скоротились на 44,3% або 28,5 млн. грн.

Виконання видаткової частини бюджету міста

Незважаючи на те, що окремі видаткові статті бюджету було виконано за підсумками року у обсягах, менших від запланованих, видаткову частину бюджету міста загалом

було виконано на високому рівні (99,1%), що мало наслідком зменшення кредиторської заборгованості бюджету станом на 01.01.2010 року.

Структура видаткової частини бюджету міста за економічною класифікацією у 2009 році змінилась у бік значного зростання питомої ваги поточних видатків, що свідчить про те, що основними напрямками спрямування коштів у місті є наразі першочергові поточні витрати.

Міський бюджет на 2010 рік

Доходну частину міського бюджету Житомира на 2010 рік без урахування трансфертів та коштів, що передаються до спеціального фонду бюджету затверджено в обсязі 386,7 млн. грн. За загальним фондом доходи бюджету міста, без урахування трансфертів, було затверджено в обсязі 349,5 млн. грн. Темп росту надходжень загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів), які враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, відносно показника виконання у 2009 році склав 116,0%; темп росту надходжень власних доходів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів відносно показника виконання у 2009 році склав 100,2%.

У 2010 році Житомирською міською радою заплановано збільшення надходжень до спеціального фонду бюджету, передусім за рахунок зростання доходів бюджету розвитку в 3,0 рази, порівняно з 2009 роком, до 14,4 млн. грн.

Бюджетом м. Житомира на 2010 рік було заплановано надходження дотації вирівнювання в обсязі 82,5 млн. грн., що на 71,5% більше, ніж у 2009 році. При цьому якщо у 2009 році співвідношення дотації вирівнювання до фактично виконаного обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складало 15,6%, то відповідно до планових показників міського бюджету на 2009 рік – 23,6%.

Слід зазначити, що протягом січня–березня 2010 року у місті зберігається високий рівень виконання доходної частини бюджету. Зокрема план на I півріччя 2010 року за податковими надходженнями у січні-березні було виконано на 49,1%, у тому числі план за надходженнями податку з доходів фізичних осіб – на 48,4%, план за надходженнями плати за землю – на 50,6%. Порівняно з аналогічним періодом 2009 року, обсяг доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів у січні-березні 2010 року збільшився на 8,0%, внаслідок зростання обсягів податкових надходжень, доходів від операцій з капіталом та надходжень до цільових фондів. Зважаючи на позитивну динаміку наповнення доходної частини бюджету міста у січні-березні п. р., вважаємо, що за підсумками 2010 року міською радою буде забезпечено виконання річного плану за більшістю джерел наповнення міського бюджету.

Видаткову частину міського бюджету м. Житомира на 2010 рік без урахування трансфертів до бюджетів інших рівнів та коштів, що передаються до спеціального фонду встановлено у обсязі 461,3 млн. грн., що складає 111,5% від фактичного показника у 2009 році. У 2010 році передбачається зростання обсягів видатків за переважною більшістю видаткових статей бюджету, за виключенням витрат на

правоохоронну діяльність, житлово-комунальне господарство, транспорт, засоби масової інформації та видатків цільових фондів.

Боргові зобов'язання міста

Пряме боргове навантаження бюджету міста Житомира² у 2009 році становило 0,7%, що є низьким показником. Обсяг консолідованого боргу м. Житомира станом на 01.01.2010 р. складає 19 848,2 тис. грн., у тому числі:

- 2 414,0 тис. грн. – прямий борг бюджету м. Житомира;
- 2 755,6 тис. грн. – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального та спеціального фондів бюджету міста;
- 14 652,0 тис. грн. – непогашений залишок за кредитами, залученими комунальними підприємствами міста;
- 26,6 тис. грн. – прострочена кредиторська заборгованість комунальних підприємств міста.

Житомирська міська рада планує вийти на ринок внутрішніх запозичень, здійснивши вперше емісію облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 40,0 млн. грн., терміном обігу 3 роки та ставкою доходності до 15% річних. Кошти залучаються до бюджету розвитку на фінансування капітальних видатків. Водночас внаслідок фінансово-економічної кризи в країні, яка позначилась на скороченні ринку фінансів загалом та муніципальних займів зокрема, місто призупинило роботи з проведення запозичення до міського бюджету до моменту настання сприятливої кон'юнктури ринку.

---

² співвідношення обсягу прямого боргу до фактичного виконання доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг міста Житомира підтверджено на рівні **uaBBB** прогноз «стабільний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. К. Самойлова

Старший фінансовий аналітик відділу
муніципальних рейтингів

О.І. Луценко

Додатки

Бюджет міста Житомира у форматі бюджетного балансу у 2005-2009 рр., тис. грн.

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Податкові надходження	116 361,8	156 973,8	229 348,7	307 630,4	301 358,1
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	9 412,5	12 755,6	23 719,8	35 353,9	37 440,2
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	129 045,8	163 689,3	153 696,3	219 855,9	230 737,8
Операційні надходження всього	254 820,0	333 418,7	406 764,9	562 840,1	569 536,1
Поточні видатки	143 165,7	185 210,5	238 681,2	327 913,1	353 806,5
Субсидії та поточні трансферти	104 494,4	137 262,1	149 295,9	209 395,7	207 542,3
Операційні видатки всього	247 660,1	322 472,5	387 977,1	537 308,8	561 348,7
Операційний баланс	7 159,9	10 946,1	18 787,8	25 531,3	8 187,3
Фінансовий дохід	0,0	0,0	2 458,8	1 866,0	143,8
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	0,0	0,0	2 458,8	1 866,0	143,8
Поточний баланс	7 159,9	10 946,1	21 246,6	27 397,3	8 331,1
Капітальні надходження	13 768,6	20 383,8	43 304,3	36 013,9	4 774,6
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	10 256,2	10 695,5	16 018,1	9 651,7	0,0
Капітальні надходження всього	24 024,8	31 079,3	59 322,4	45 665,5	4 774,6
Капітальні видатки	21 145,4	34 340,0	42 578,5	60 227,3	13 109,1
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	3 753,6	3 026,2	20 014,7	10 808,5	2 845,9
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	5 001,1	5 347,7	7 385,9	6 569,6	0,0
Капітальні видатки всього	29 900,1	42 714,0	69 979,1	77 605,5	15 955,0
Капітальний баланс	-5 875,3	-11 634,7	-10 656,8	-31 940,0	-11 180,4
Баланс після капітальних видатків	1 284,6	-688,6	10 589,9	-4 542,6	-2 849,3
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	289,4	-4,0	-8,9	189,4	-21,6
Профіцит/дефіцит	995,2	-684,5	10 598,7	-4 732,0	-2 827,7
Фінансування	-995,2	684,5	-10 598,7	4 732,0	2 827,7

Джерело: Департамент бюджету та фінансів Житомирської міської ради

Джерела фінансування бюджету м. Житомира за 2005–2009 рр., тис. грн.

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Профіцит/дефіцит	995,2	-684,5	10 598,7	-4 732,1	-2 827,7
Фінансування	-995,2	684,5	-10 598,7	4 732,1	2 827,7
Зміни залишків	-995,2	684,5	-347,5	-3 815,7	320,3
залишок на початок року	1 305,8	2 301,0	1 616,4	1 963,9	5 779,6
залишок на кінець року	2 301,0	1 616,4	1 963,9	5 779,6	5 459,3
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	-10 251,2	8 547,8	220,5
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	72 372,3	120 200,8	588,5
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	82 623,5	111 653,0	368,0
Фінансування за рахунок короткотермінових позичок за рахунок єдиного казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	2 414,0
Запозичення	88 000,0	125 935,2	97 000,0	13 680,0	62 857,4
Погашення	88 000,0	125 935,2	97 000,0	13 680,0	60 443,4
Інші розрахунки	0,0	-0,1	0,0	0,0	-127,1

Джерело: Департамент бюджету та фінансів Житомирської міської ради